

Bryssel, 8. heinäkuuta 2026
(OR. en)

11376/26

AGRI 560
AGRIORG 90
AGRIFIN 138
AGRISTR 38
ENV 921
POLCOM 275
VETER 115

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	7. heinäkuuta 2026
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2026) 576 final
Asia:	KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE Kotieläintuotantoa koskeva strategia

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2026) 576 final.

Liite: COM(2026) 576 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Strasbourg 7.7.2026
COM(2026) 576 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Kotieläintuotantoa koskeva strategia

{SWD(2026) 576 final}

1. JOHDANTO

Karjankasvatus on ihmiskunnan vanhimpia elinkeinoja. Eläimiä kesytettiin kotieläimiksi ensimmäisen kerran yli 10 000 vuotta sitten, ja sen jälkeen kotieläimillä on ollut keskeinen rooli sivilisaatioiden yhteiskunnallisessa ja taloudellisessa kehityksessä. Karjankasvatus on vuosisatojen aikana ajan ollut paljon enemmän kuin vain välttämätön osa elintarvikejärjestelmäämme. Ala on myös tarjonnut toimeentulon Euroopassa ja siitä on tullut maatalouden selkäranka sekä maisemaamme muokkaava tekijä.

Nykypäivän Euroopassa karjankasvatus on monimuotoista ja monimutkaista taloudellista toimintaa, jonka osuus EU:n maatalouden lisäarvosta on noin 40 prosenttia ja jonka vuotuinen liikevaihto on 400 miljardia euroa. Karjankasvatuksella on huomattava yhteiskunnallinen ja alueellinen vaikutus. Ala työllistää noin 7 miljoonaa ihmistä ja tukeutuu yhteensä neljään miljoonaan maatalaan eri puolilla Eurooppaa. Usein maatilat myös sijaitsevat alueilla, joilla on vain vähän vaihtoehtoja taloudellista toimintaa. Euroopan maaseutualueet, jotka levittäytyvät alppiniityiltä itäisille raja-alueille ja arktisilta alueilta eteläisiin dehasas-metsiin, EU:n syrjäisimmille alueille sekä Välimeren saarille, tarvitsevat karjaa selviytyäkseen. Karjankasvatuksella on ratkaiseva rooli maaseutualueiden asutuksen sekä taloudellisen elinvoimaisuuden säilyttämisessä, ja alan panos EU:n turvallisuus- ja varautumistavoitteisiin on merkittävä. Maankäytöstä luopumisen ja karjan nopean vähenemisen riski on suuri Euroopan itäisellä sivustalla, mikä heikentää entisestään näiden alueiden kykyä reagoida kriiseihin ja turvallisuusriskeihin¹.

EU:n karjankasvatusalalla on ratkaiseva rooli ruokaturvan edistämisessä korkealaatuisen proteiiniin tuottajana sekä EU:ssa että maailmanlaajuisesti, alan EU:n kauppataase on positiivinen ja EU:n tuotteiden kysyntä kasvaa maailman johtavien standardien, laadun ja kestävyysansioista. Karjankasvatusala on osoitus eurooppalaisesta huippuosaamisesta kaikkialla maailmassa².

Karjankasvatus on keskeinen strateginen ala unionin kilpailukyvyyn ja avoimen strategisen riippumattomuuden kannalta, ja tässä strategiassa esitetään toimia, joilla puututaan alan nykyisiin haavoittuvuuksiin ja parannetaan alan selviytymiskykyä maailmassa, jossa kilpailu markkinoilla kasvaa jatkuvasti. Samalla alan on kyettävä vastaamaan paremmin kasvaviin yhteiskunnallisiin odotuksiin erityisesti eläinten hyvinvoinnin osalta, muutettava ympäristöjalanjälkensä myönteisiksi ulkoisvaikutuksiksi ja vahvistettava alan aluelähtöisyyttä. Parantamalla elintarvikeketjun yhdistämistä ja ottamalla käyttöön kokonaisvaltaiseen kiertotalouteen perustuvan lähestymistavan maataloustuottajat voisivat hyödyntää kaikki sivutuotteet ja biomassan lisätulojen saamiseksi ja vähentää samalla kotieläintuotannon hiilijalanjälkeä.

Maataloutta ja elintarvikkeita koskevan visiossa³ todettiin, että EU:n karjankasvatusala ansaitsee pitkän aikavälin strategian, jossa kunnioitetaan kotieläintuotannon

¹ Venäjän, Valko-Venäjän ja Ukrainan rajalla sijaitsevia EU:n itäisiä alueita koskeva tiedonanto, COM(2026) 82 final.

² Lihankulutuksen odotetaan yhä kasvavan maailmanlaajuisesti nopean väestönkasvun ja tulojen kasvun vuoksi. Euroopan unioni on maailman johtava eläintuotteiden myyjä. Vuonna 2025 EU vei eläintuotteita 53 miljardin euron arvosta ja tuonnin arvo oli 16 miljardia euroa. Meijerituotteet ovat kärjessä. Vuonna 2025 meijerituotteiden arvo oli 20,7 miljardia euroa ja kauppataaseen ylijäämä oli 18 miljardia euroa. EU:n eläintuotteiden kauppataase on ollut positiivinen viimeisen vuosikymmenen.

³ Maataloutta ja elintarvikkeita koskeva visio – EU:n maatalous- ja elintarvikealasta houkutteleva tuleville sukupolville, COM(2025)75 final.

monimuotoisuutta ja kestävyttä kaikkialla Euroopassa. On keskeistä jatkaa siirtymistä kohti selviytymis- ja kilpailukykyistä ja kestävää karjankasvatusta EU:ssa, kun torjutaan väestökatoa haavoittuvimmilla alueilla ja pyritään samanaikaisesti saavuttamaan ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. Tämä siirtymä on myös yksi tavoitteista, joita tuetaan vuoden 2027 jälkeisessä YMP:ssä, mikä edistää osaltaan myös uuden sukupolvenvaihdosstrategian⁴, EU:n biotalousstrategian⁵, tulevan uuden maaseutua koskevaa EU:n toimintasuunnitelman⁶, lannoitteita koskevan toimintasuunnitelman⁷ ja maastopaloriskien hallintaan liittyvän tiedonannon⁸ täytäntöönpanoa. Komissio tukee tätä siirtymää ja tekee kansainvälisellä tasolla yhteistyötä monenvälisten elinten kanssa yhdenmukaistamalla kansainvälisiä standardeja ja erityisesti FAO:n kanssa kotieläintuotantoa koskevan maailmanlaajuisen toimintasuunnitelman puitteissa.

EU:n karjankasvatusalan pitkän aikavälin elinkelpoisuuden varmistamiseksi tarvitaan strategia, jotta voidaan

- siirtyä kohti **selviytymiskykyistä kotieläintuotantojärjestelmää**, joka selviää kriiseistä ja on sopeutunut paremmin ilmastostressiin
- vahvistaa alan **kilpailukykyä** EU:ssa ja maailmanlaajuisesti
- varautua alan tuleviin vaatimuksiin **parantamalla eläinten hyvinvointia koskevia edellytyksiä ja minimoimalla ilmasto- ja ympäristöjalanjälki**
- varmistaa, että kotieläintuotantojärjestelmät **vastaavat jatkossakin Euroopan eri alueiden ainutlaatuisia ominaispiirteitä**, ylläpitävät elinkeinoja ja perinteitä maaseudulla ja ylläpitävät jatkossakin biologista monimuotoisuutta
- edistää kotieläintuotannon **huippuosaamista** selkeästi eurooppalaisena lähestymistapana karjankasvatukseen, jonka kuluttajat tunnustavat ja jota he arvostavat erityisesti eläinten hyvinvoinnin vuoksi.

Strategia perustuu laajaan sidosryhmien osallistumiseen kotieläintuotantoa koskevan toimintalinjan puitteissa, johon sisältyy myös yli vuoden kestänyt vuoropuhelu jäsenvaltioiden, maataloustuottajien, teollisuuden edustajien ja kansalaisyhteiskunnan sekä myös Euroopan maatalous- ja elintarvikelautakunnan kanssa. Toimintalinjaan liittyy proteiinis suunnitelma, jolla parannetaan EU:n proteiinijärjestelmän selviytymiskykyä ja kestävyttä. Tässä tiedonannossa, joka perustuu oheisessa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa esitettyyn analyysiin alan vahvuuksista ja heikkouksista, otetaan huomioon Euroopan parlamentin valiokunta-aloitteinen mietintö ”Miten turvataan EU:n kotieläintuotannon kestävä tulevaisuus ottaen huomioon tarve varmistaa elintarviketurva, viljelijöiden selviytymiskyky ja eläintautien aiheuttamat haasteet?”⁹.

⁴ Maatalouden sukupolvenvaihdosstrategia, COM(2025) 872 final.

⁵ EU:n kilpailukykyisen ja kestävä biotalouden strategiakehys – COM(2025) 960.

⁶ Tarkistettu maaseutua koskeva EU:n toimintasuunnitelma – Oheisasiakirja komission kertomukseen Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisio – keskeiset saavutukset ja etenemistavat, SWD/2024/451 final.

⁷ Lannoitetta koskeva EU:n toimintasuunnitelma – Kumppanuus EU:ssa tuotettujen lannoitteiden saatavuuden, kohtuuhintaisuuden ja strategisen riippumattomuuden varmistamiseksi, COM (2026) 310 final.

⁸ Tiedonanto – Yhdennetty maastopaloriskien hallinta, COM(2026) 330 final.

⁹ 2025/2053(INI).

2. EU:N KARJANKASVATUSALAN TILANNE

2.1. Haasteet ja mahdollisuudet

EU:n karjankasvatusalaan kohdistuu sekä rakenteellisia että jokapäiväisiä paineita. Nämä paineet näkyvät joillakin alueilla jo nyt päätöksinä lopettaa tilanpito erityisesti nautakarjan, lampaiden ja vuohien osalta, mikä herättää huolta kotieläintuotannon jatkumisesta pitkällä aikavälillä joissakin unionin osissa. Esimerkiksi Ranskassa nautaeläinten määrä on vähentynyt 16 prosenttia viimeisen vuosikymmenen aikana, ja Saksassa sikojen määrä on vähentynyt 22 prosenttia saman ajanjakson aikana.

Keskeinen haaste on **kannattavuus**. Korkeat tuotantokustannukset, markkinoiden epävakaus ja altistuminen rehun ja energian hintavaihteluille kaventavat jatkuvasti marginaaleja. Samanaikaisesti EU:n tiukat vaatimukset, jotka ovat tarpeen eläinten hyvinvoinnin, elintarviketurvallisuuden sekä ilmaston ja ympäristön suojelemiseksi, voivat aiheuttaa tuotantokustannuksia, jotka eivät aina näy markkinahinnoissa. Viljelijöiden neuvotteluvoima on myös heikko ostajiin nähden.

EU:n karjankasvatusalalla on myös kestävyys haasteita. Karjankasvatus on merkittävä maatalouden kasvihuonekaasupäästöjen, ammoniakkin ja ravinnekuormituksen lähde, mikä vaikuttaa ilmastoon, ilmaan, vedenlaatuun ja biologiseen monimuotoisuuteen. Vaikka päästöt ovat jatkuvasti vähentyneet, vauhti on hidasta. Kotieläintuotannon keskittyminen joillekin EU:n alueille aiheuttaa ravinteiden epätasaista jakautumista, mikä johtaa ravinnekuormitukseen. Samalla laajalti laiduntava karja on olennaisen tärkeää, jotta voidaan ylläpitää luonnon monimuotoisuutta tukevia laidunmaita ja maaseudun biotooppeja, suojella luontoa ja auttaa estämään maanviljelystä luopumista ja maaseudun väestökatoa.

Useat **rakenteelliset haavoittuvuudet** muovaavat alan näkymiä entisestään. Maataloustuotannon kapasiteettia uhkaavat tulevaisuudessa maatalousväestön ikääntyminen, riittämätön sukupolvenvaihdosten määrä, työvoimapula – myös eläinlääkäripalvelujen vähäisyys maaseudulla – ja vaativat työolot. Ilmastomuutoksen vaikutukset ja eläintautiepidemiat heikentävät taloudellista tulosta.

EU:n karjankasvatusalan tulevaisuuden on perustuttava alan olennaisiin vahvuuksiin ja mahdollisuuksiin. EU:n karjankasvatusala perustuu perinteeseen, mutta sitä tuetaan innovoinnilla ja yrittäjyydellä. Tuotantojärjestelmien, eläinlajien ja alueiden moninaisuus parantaa alan selviytymis- ja sopeutumiskykyä. EU:n tiukat vaatimukset vahvistavat kuluttajien luottamusta ja mahdollistavat vahvan aseman korkeaa laatua painottavilla markkinoilla. Useilla aloilla tehokkaat tuotantojärjestelmät, kehittyneet eläinlääkäripalvelut ja pitkälle kehitetyt toimitusketjut tukevat tuottavuutta ja vientiä. Innovointi ja kiertotalouteen perustuvien lähestymistapojen käyttöönotto parantavat sekä kilpailukykyä että ympäristöön liittyviä tuloksia. Viljelijät eivät ole ainoastaan ruoantuottajia vaan myös puolustavat luontoa, tarjoavat matkailu- ja majoituspalveluja ja ovat ”energiaviljelijöitä”, jotka tuottavat uusiutuvaa energiaa tiloillaan ja usein myös laajempaa kulutusta varten, mikä vähentää EU:n riippuvuutta fossiilipohjaisista vaihtoehtoista.

3. STRATEGIA

Vuoden 2040 unionissa kestävä karjankasvatusta ei ainoastaan harjoiteta vaan se myös kukoistaa.

Alaa on tuettava johdonmukaisella poliittisella kehyksellä, joka on selkeä ja ennakoitava ja jossa otetaan huomioon maatalouden realiteetit. Seuraavalla ohjelmakaudella ja monivuotisesta rahoituskehyksestä käytäviä neuvotteluja ennakoimatta YMP, jota ehdotettu Horisontti Eurooppa -ohjelma¹⁰ ja Euroopan kilpailukykyrahasto¹¹ tukevat, on yhä keskeinen tukipilari tulevissa kansallisissa ja alueellisissa kumppanuussuunnitelmissa sekä tulojen, investointien että kannustimien osalta, jotta innovointia voidaan edistää.

Strategia antaa suunnan alan kilpailukyvyille ja kestävyydelle pitkällä aikavälillä paremman varautumisen varmistamiseksi. Strategian pohjalta toteutetaan käytännön toimia EU:n, jäsenvaltioiden ja sidosryhmien tasolla. Painopiste on kohdennetuissa alueellisissa ratkaisuisa, jotka on mukautettu erilaisiin tuotantojärjestelmiin ja alueisiin kokonaisvaltaista, johdonmukaista ja monialaista lähestymistapaa noudattaen.

Komissio aikoo säilyttää **kotieläintuotantoa koskevan toimintalinjan** foorumina, jolla keskustellaan tietyistä jäljempänä yksilöidyistä aloitteista ja kehitetään niitä edelleen, sillä se tarjoaa osallistavan tavan toteuttaa strategia.

3.1. Selviytymiskykyinen ja kriisinkestävä karjankasvatusala

Selviytymiskykyinen kotieläintuotanto on olennaisen tärkeä unionin ruokaturvan, strategisen riippumattomuuden ja maaseudun elinvoimaisuuden kannalta. Selviytymiskyvyllä tarkoitetaan muutakin kuin kykyä palautua häiriöstä. Se tarkoittaa myös kykyä ennakoida riskejä, vähentää haavoittuvuuksia, mukautua rakenteellisiin muutoksiin ja jatkaa turvallisten, kestävästi tuotettujen ja kohtuuhintaisten elintarvikkeiden tarjoamista yhä vaikeammissa olosuhteissa. Tämä on karjankasvatusalan kiireellinen prioriteetti. Tuottajiin kohdistuu kasvavia paineita, jotka johtuvat epävakasta markkinoista, tuotantokustannusten ja kiinteiden kustannusten noususta, ilmastonmuutoksesta, veden niukkuudesta, eläintaudeista, työvoimapulasta ja ammattitaitoisten työntekijöiden puutteesta, geopoliittisesta epävakauksesta ja epävarmuudesta maailmanlaajuisesta kilpailusta. Sen vuoksi alan on oltava vahvempi ja selviytymiskykyisempi, jotta voidaan sekä suojata tuottajien toimeentulo että säilyttää unionin tuotantokapasiteetti.

Ensisijaisena tavoitteena on vahvistaa riskinhallintakehystä. Kotieläintuottajien mahdollisuuksia saada rahoitusta, ottaa vakuutuksia ja jälleenvakuutuksia, hyötyä keskinäisistä rahastoista ja tulojen vakauttamisvälineistä, joissa on huomioitu alan erityisriskit, kuten ilmastoilmiöt, markkinahäiriöt ja eläintaudit, on parannettava. Tulevalla politiikalla olisi yhdenmukaistettava riskinhallintaa ja kriisinhallintaa, jotta hätätilanteissa jaettavat tuet eivät korvaisi varautumista vaan täydentäisivät sitä.

Tätä varten komissio tekee valmisteluja yhdessä rahoituslaitosten sekä myös Euroopan investointipankin kanssa, jotta voidaan tutkia mahdollisuutta kehittää sellainen kohdennettu **riskinhallintaan tarkoitettu rahoitusjärjestelmä vuoden 2027 jälkeisessä**

¹⁰ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” perustamisesta vuosiksi 2028–2034, sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta sekä asetuksen (EU) 2021/695 kumoamisesta, COM/2025/543 final.

¹¹ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan kilpailukykyrahaston (ECF) sekä puolustusalan tutkimus- ja innovointitoimia koskevan erityisohjelman perustamisesta, asetusten (EU) 2021/522, (EU) 2021/694, (EU) 2021/697, (EU) 2021/783 kumoamisesta, asetusten (EU) 2021/696, (EU) 2023/588 säännösten kumoamisesta ja asetuksen (EU) [EDIP] muuttamisesta, COM/2025/555 final.

monivuotisessa rahoituskehityksessä, joka kattaa ilmastoon liittyvät vakuutus- ja jälleenvakuutustarpeet ja laajentaa eläintauteihin liittyviä riskejä koskevaa tukea sekä täydentää nykyisiä välineitä¹².

Nykyisen ja tulevan YMP:n riskinhallintavälineistö¹³ on jo melko kattava, ja jäsenvaltiot voivat valita välineet sekä mukauttaa ne omiin tarpeisiinsa. Komissio laatii EU:n ja kansainvälisen asiantuntemuksen pohjalta **käsikirjan, joka sisältää riskinhallintaa koskevia käytännön suuntaviivoja**, jotta jäsenvaltiot voivat ottaa nämä tarpeet paremmin huomioon tulevissa kansallisissa ja alueellisissa kumppanuussuunnitelmissaan. Tämä **täydentää YMP:n suosituksia**, jotka kattavat myös riskinhallintaan liittyvät näkökohdat. Komissio myös arvioi ja tarvittaessa vähentää kohdennettujen riskinhallintavälineiden perustamiseen keskinäisinä rahastoina liittyviä hallinnollisia esteitä, jotta voidaan puuttua niiden vähäiseen käyttöön erityisesti pientilojen osalta.

Toinen painopiste on tautien ehkäisyn ja niihin reagoinnin tehostaminen. Eläintaudit, myös zoonoosit, ovat edelleen vakavimpia uhkia karjan selviytymiskyvylle, biologiselle monimuotoisuudelle ja mahdollisesti myös ihmisten terveydelle. Viimeaikaiset taudinpurkaukset, joiden esiintymistiheys on kasvanut voimakkaasti, ovat osoittaneet kuinka laajoja taloudellisia ja sosiaalisia vahinkoja epidemiat voivat aiheuttaa, mukaan luettuna suurten eläinmäärien tuhoutuminen ja kaupan sekä maatalouden häiriöt. **Vahvat bioturvaamistoimenpiteet** ovat edelleen ensisijainen puolustuslinja ja olennainen osa ennaltaehkäisyä. Lisäksi **eläinterveyssäännösten arviointi** luo perustan unionin Yhteinen terveys -mallin päivittämiselle tautien hallinnan osalta, johon sisältyy tarvittaessa myös ennaltaehkäisevien rokotusten laajempi ja tieteeseen perustuva käyttö. **Komissio tarkastelee nykyisen tautien luokittelujärjestelmän tarkoituksenmukaisuutta** sekä sitä vastaavatko luokittelukriteerit asianmukaisesti erityisiin haasteisiin, jotta uusiin riskeihin ja tauteihin voidaan sopeutua entistä paremmin. Komissio ehdottaa edelleen lainsäädännön päivittämistä viimeisimmän tieteellisen kehityksen ja Maailman eläintautijärjestön (WOAH) vahvistamien kansainvälisten standardien mukaisesti ja hyväksyy soveltamissääntöjä tehtävien ja vastuiden selkeyttämiseksi, jotta yhdenmukaistettuja taudintorjuntatoimenpiteitä voidaan vahvistaa kaikkialla EU:ssa. **Komissio arvioi myös nykyisten rokotussääntöjen ja -periaatteiden asianmukaisuutta**, jotta ennalta ehkäisevien rokotusten laajempaa ja tieteeseen perustuvaa käyttöä voidaan tukea.

Tämän työn olisi perustuttava Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA) viimeisimpiin tieteellisiin lausuntoihin, ja sitä olisi tuettava vahvemmallalla kansainvälisellä sitoumuksella edistää EU:n terveyttä koskevien toimenpiteiden hyväksyttävyyttä. Komissio tukee edelleen jäsenvaltioita laatimalla **ohjeita rokotuksista yhdessä alueellistamisen ja lokeroperusteisen lähestymistavan kanssa**, jotta voidaan puuttua eriarvoistavaan alueellistamiseen kolmansissa maissa. Samalla komissio pyrkii edelleen edistämään EU:n alueellistamiseen perustuvan toimintatavan tunnustamista myös rokotusten osalta kauppakumppanien kanssa kahden- ja monenvälisillä foorumeilla.

¹² fi-compass, 2025, katsaus maatalouden ilmatoriskien suuntauksista eri puolilla Eurooppaa nykyisessä ilmastossa ja vuonna 2050 – Maatalouden vakuutus- ja riskinhallintavälineet EU:ssa (https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/EAFRD_AGRRI_Insurance_Risk_MA.pdf).

¹³ Maailmanpankki – Ratkaisuja parempaan maatalouden riskinhallintaan Euroopan unionissa (<https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099032326044016306>).

Eläinten terveyttä ja rokotuksia, mukaan luettuna DIVA-rokotteet¹⁴, koskevan **tutkimuksen ja innovoinnin** jatkaminen on edelleen olennaisen tärkeää. Tämä koskee myös mahdollisia rokotteita merkittäviä rajatylittäviä tauteja vastaan. Tätä työtä tuetaan Horisontti Eurooppa -puiteohjelmassa ehdotetulla erityisellä ohjelmalla.

Komissio tukee ja vahvistaa edelleen jäsenvaltioiden valmiuksia asianomaisten eläintautien seurannassa ja varmistaa **varhaisen havaitsemisen ja varhaisen toiminnan** osana ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä. Varhaisvaroitusmekanismit ovat erittäin tärkeitä. Komissio arvioi, miten nykyisten järjestelmien parantamista voidaan rahoittaa, miten digitalisaatiota voidaan hyödyntää paremmin havaitsemisessa ja varoittamisessa ja miten tietojen levittämistä maataloustuottajille voidaan parantaa kaikkialla EU:ssa (sovellukset, vihjepuhelinnumerot).

Samalla **riittävä EU:n rahoitus on olennaisen tärkeää ennaltaehkäisyyn, seurannan, valvonnan ja hävittämisen kannalta** erityisesti taudinpurkauksiin liittyvien kiireellisten toimenpiteiden osalta. Monivuotisessa rahoituskehyksessä ehdotettu EU-väline mahdollistaa yhteisen politiikan terveyden ja turvallisuuden alalla (myös eläinten osalta) ja voi tarjota eläintauteihin liittyvää kohdennettua tukea vuotuisten talousarviomenettelyjen mukaisesti. Jäsenvaltiot voisivat myös kansallisissa ja alueellisissa kumppanuussuunnitelmissa parantaa tuottajien mahdollisuuksia ottaa käyttöön ja käyttää ennaltaehkäiseviä välineitä, mukaan lukien bioturvallisuus ja rokotteet, ja varmistettava riittävät neuvontapalvelut ja eläinlääkäreiden saatavuus ottamalla käyttöön taloudellisia kannustimia maaseutualueiden eläinlääkäreille. Samalla sidosryhmien odotetaan tehostavan tiloilla toteutettavia bioturvaamistoimenpiteitä ja ottavan yleiset parhaat käytännöt käyttöön kaikessa toiminnassa eläintautien ehkäisemiseksi.

Kolmantena painopisteenä on investoida enemmän ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, sen hillitsemiseen sekä innovointiin. Tämä voi tarkoittaa sellaisten innovaatioiden tukemista, jotka vähentävät kasvihuonekaasuintensiteettiä, parantavat ravinnehuoltoa ja vahvistavat kotieläintuotannon panosta kiertotalouteen yhdessä sopeutumistoimien kanssa. Selviytymiskyky riippuu yhä enemmän alan kyvystä selviytyä ilmastostressistä ja käyttää resursseja tehokkaammin. Vedenkäytön tehostaminen voi parantaa sekä vesiresilienssiä että tuottajien selviytymiskykyä. Tähän sisältyy geneettisten voimavarojen säilyttäminen ja kestävä käyttö sekä jalostusstrategiat, joilla parannetaan selviytymiskykyyn liittyviä ominaisuuksia, kuten kykyä sietää kuivuttua ja kestää lämpöä. Huipputason tekniikat genomiikassa ja karjanjalostuksessa hyödyttävät sekä taloutta että ympäristöä. Ne auttavat vähentämään rehun käyttöä ja päästöjä, mikä tuo säästöä tuottajille ja vähentää altistumista hintavaihteluille. Selviytymiskyvyn parantaminen edellyttää parannuksia asumiseen ja ilmanvaihtoon, tulvantorjuntaa ja muun infrastruktuurin sopeuttamista ilmastonmuutokseen.

Kestäviä käytäntöjä ja teknologiaa koskeva **tutkimus ja innovointi** ovat keskeisessä asemassa EU:n karjankasvatusalan selviytymiskykyä parannettaessa¹⁵. **EU:n tulisi myös**

¹⁴ DIVA-rokotteet ovat erikoisrokotteita, joiden tarkoituksena on erottaa toisistaan rokotetut eläimet ja luonnollisesti tartunnan saaneet eläimet. Tämä erottelu on ratkaisevan tärkeä tehokkaan tautien valvonnan, seurannan sekä karjan ja muiden eläinten kauppaa koskevan sääntelyn kannalta.

¹⁵ Vuoden 2027 jälkeisen monivuotisen rahoituskehiksen eri rahoitusvälineillä voitaisiin tukea vahvempaa ja koordinoitumpaa tutkimusta ja innovointia, joka kattaa kestävät ja selviytymiskykyiset kotieläintuotantojärjestelmät, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin, tautien ehkäisyyn ja rokotteet, sekatilat, ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja sen hillitsemisen, ympäristövaikutusten vähentämisen, rehu- ja

panostaa tehostamiseen ja ratkaisujen käyttöönottoon. Tähän olisi sisällytettävä kestävien kotieläintuotantojärjestelmien tehokkaammat ja koordinoidummat tutkimus- ja innovointiponnistelut, käytännön välineiden, kuten päätöstukijärjestelmien, antureiden, massadatan hyödyntämisen, robotiikan, varhaisvaroitusratkaisujen ja täsmäkarjankasvatuksen, **kehittäminen ja käyttöönotto** samalla, kun edistetään alakohtaista ja paikkalähtöistä lähestymistapaa. Jotta tulokset näkyisivät nopeammin käytännössä, **innovointi olisi sovitettava tiiviimmin yhteen tuottajien tarpeiden kanssa** häiriönsietokykyisten ratkaisujen testaamista, laajentamista ja nopeampaa käyttöönottoa varten eri alueilla ja tuotantojärjestelmissä. Tätä tuetaan uudella strategisella lähestymistavalla tutkimukseen ja innovointiin (AGRI 2040 ja Food 2040). Tässä uudessa lähestymistavassa kotieläintuotanto määritellään tutkimuksen ja innovoinnin keskeiseksi toiminta-alaksi, ja siinä painotetaan tutkimus- ja innovointitulosten parempaa hyödyntämistä aloittelevissa yrityksissä ja nopeasti kasvavissa yrityksissä sekä täysimittaisessa teollisessa hyödyntämisessä.

Selviytymiskyky tarkoittaa myös sitä, että karjankasvatusalan riippuvuus tuonnista vähenee ja että ala pystyy paremmin tukeutumaan kotimaisiin ja kiertotalouden resursseihin, kuten proteiinis suunnitelmassa ja lannoitetoimintasuunnitelmassa esitetään. Samanaikaisesti tiiviimpi yhdentymisen ehdokas- ja kumppanimaiden kanssa tarjoaa mahdollisuuksia vahvistaa unionin selviytymiskykyä ja strategista riippumattomuutta kehittämällä vaiheittain yhä yhdenmukaisempia ja kestävämpiä maatalous- ja elintarvikealan arvoketjuja.

Esimerkkejä selviytymiskykyä edistävästä yhteistyöstä toteutettavista investointihankkeista

- Aurinkopaneelien ja lantaa käyttävien biokaasulaitosten asentaminen maatiloille riippuvuuden vähentämiseksi ulkoisesta energiasta ja lannoitteista.
- Järjestelmien rakentaminen veden varastointia ja kierrätystä varten, jotta kuivuudesta ja helleaalloista selviydytään.
- Liittyminen keskinäisiin rahastoihin ja ilmastovakuutusjärjestelmiin, joita tuetaan jäsenvaltioiden politiikoilla, jotta tulot voidaan vakauttaa äärimmäisten sääilmiöiden aikana.

Jäsenvaltioiden olisi **edelleen tuettava sellaisia maatalouskäytäntöjä, joissa selviytymiskyky ja kestävyys sisältyvät liiketoimintamalleihin, kuten luonnonmukainen maatalous,** ja tehtävä pitkän aikavälin selviytymiskykyyn siirtymisestä houkutteleva siirtymätukien avulla. **Sukupolvenvaihdoksiin** liittyvissä toimenpiteissä karjankasvatuksen erityinen tilanne olisi otettava paremmin huomioon.

Yhteistyön kehittäminen koko toimitusketjussa voi auttaa vähentämään hintojen epävakautta ja parantamaan tuotantopanosten saatavuutta, kun taas tiedonvaihtoon tarkoitettujen foorumeiden hyödyntäminen ja innovaatiokumppanuudet voivat nopeuttaa hyvien käytäntöjen leviämistä.

Esimerkki: Viranomaiset ja sidosryhmät perustavat koordinoitun tautienehkäisyjärjestelmän sinikieliviruksen aiheuttamalle tartunnalle, lumpy skin -taudille tai lintuinfluenssalle alttiilla alueella

- Jäsenvaltiot yhteisrahoittavat kansallisten ja alueellisten kumppanuussuunnitelmien kautta bioturvaamiseen liittyviä parannuksia (desinfiointipisteet, valvottu pääsy maatiloille, eristysvyöhykkeet).
- Tuottajat saavat kansallisten ja alueellisten kumppanuussuunnitelmien rahoittamaa ja neuvontapalvelujen ja EIP-AGRI-ryhmien järjestämää koulutusta tautien ehkäisystä ja valmiussuunnittelusta.
- Jäsenvaltiot ja kotieläintuotannon arvoketju käynnistävät kustannusten jakamista koskevan kehyksen, jolla rahoitetaan yhdessä toimia taudinpurkausten torjumiseksi, mukaan luettuna korvaukset vahinkoa kärsineille tuottajille, ennalta sovittujen rahoitusmekanismien pohjalta (hävittämisen, leviämisen estämisen ja ennalleen palautumisen kustannukset katetaan sekä julkisista että yksityisistä maksuista ja vakuutuspooleista).
- Julkisen ja yksityisen sektorin rokotus- ja seurantaohjelma otetaan käyttöön, kun uusia rokotteita tulee saataville EU:n tukeman tutkimuksen ja innovoinnin kautta.

Jäsenvaltioilla on keskeinen rooli näiden tavoitteiden muuntamisessa käytännön tueksi paikan päällä

- sisällyttämällä selviytymiskykyyn liittyvät investoinnit kansallisiin ja alueellisiin kumppanuussuunnitelmiinsa ja parantamalla tuottajien mahdollisuuksia käyttää tautien ennaltaehkäisyyn tarkoitettuja välineitä
- edistämällä karjankasvatusalalle räätälöityjä vakuutuksia ja keskinäisiä rahastoja
- varmistamalla, että koulutukseen ja maatilojen neuvontapalveluihin sisältyy vahvaa asiantuntemusta karjan selviytymiskyvystä
- tukemalla investointeja sekä maatalouden ympäristö- ja ilmastotoimia, mukaan luettuna tehokkuutta koskevat järjestelyt, jotka auttavat säilyttämään ja käyttämään kestävästi **kotieläintuotannon geneettisiä voimavaroja**. Tämä vahvistaa karjankasvatusalan selviytymiskykyä ja tukee biodiversiteettiä, tervettä maaperää ja vesiresilienssiä, jotka muodostavat pohjan karjankasvatusalan selviytymiskyvylle.
- harkitsemalla toimenpiteitä, joilla puututaan maaseudun eläinlääkäripulaan esimerkiksi hyödyntämällä kohdennettuja kannustimia tai etävastaanottoja, ja tukemalla digitaalisia taitoja, yhteyksiä ja investointeja maatiloilla
- tukemalla tuottajaorganisaatioita, osuuskuntamalleja ja YMP:n alakohtaisia toimia, mikä voi auttaa lisäämään viljelijöiden neuvotteluvoimaa ja valmiuksia hallita riskejä yhdessä.

3.2. Kilpailukykyinen karjankasvatusala EU:ssa ja maailmanlaajuisesti

Jotta karjankasvatusala voisi kilpailla tehokkaasti maailmanmarkkinoilla, ala tarvitsee ennakoitavamman pitkän aikavälin investointikehyksen ja sen on hyödynnettävä kehittyneiden teknologioiden ja innovatiivisten käytäntöjen luomaa vipuvaikutusta sekä hyödyttävä tasapuolisista toimintaedellytyksistä ja kevennetystä sääntelytaakasta. Nykyinen suuntaus, jossa maatilojen pääoma vähenee, on pysäytettävä, ja kannattavuutta on parannettava, jotta eurooppalainen arvoketju pysyisi kilpailukykyisenä ja houkuttelisi uusia tulokkaita alalle. EU:n korkeiden elintarviketurvallisuutta, eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja ympäristöä koskevien normien ylläpitämisen on annettava alalle mahdollisuus vastata tehokkaasti maailmanlaajuisen kilpailun aiheuttamiin paineisiin.

Ensisijaisena tavoitteena on auttaa alaa kuromaan umpeen investointivajetta, vauhdittaa innovoinnin ja digitalisaation käyttöönottoa toiminnan nykyaikaistamiseksi sekä kilpailukyyn ja kestävyiden vahvistamiseksi. Useat tuottajat – erityisesti nuoret ja aloittelevat tuottajat – tarvitsevat merkittävää alkupääomaa nykyaikaistaakseen tilojen infrastruktuuria, koneita ja lannankäsittelyjärjestelmiä. Fi-Compass-raportissa¹⁶ arvioidaan karjankasvatusalan rahoitusvajeeksi yli 18 miljardia euroa.

Vaikka komissio arvioi parhaillaan eläinten hyvinvointia koskevan uudelleenarvioinnin vaikutuksia, tietyissä tutkimuksissa¹⁷ arvioidaan, että siirtyminen häkittömiin kotieläintuotantojärjestelmiin vaatii merkittäviä investointeja. **Tällaisia rahoitustarpeita ei voida kattaa yhdestä ainoasta lähteestä, vaan ne edellyttävät sekä EU:n että jäsenvaltioiden välineiden ja toimenpiteiden yhdistelemistä.** Näitä ovat muun muassa paremmat markkinakorvaukset, julkinen tuki, rahoitusvälineiden ja yksityisen rahoituksen saatavuus sekä uusiin kiertotalouteen perustuviin liiketoimintamalleihin liittyvien mahdollisuuksien ja sivutuotteiden entistä tehokkaampi hyödyntäminen. Tämä edellyttää myös ammattitaitoa, talousosaamista ja asiantuntevaa neuvontaa sekä vakaampaa ja selkeämpää oikeudellista kehystä.

YMP on edelleen keskeinen väline, jolla tuetaan tuottajien tuloja, kannustetaan toteuttamaan kestävyystoimia ja tarjotaan investointitukea. Seuraava rahoituskausi tarjoaa myös pienten ja suurten tilojen erilaisiin tarpeisiin räätälöityjä ratkaisuja. Ehdotetut kansalliset ja alueelliset kumppanuussuunnitelmat ja kilpailukykyrahasto voivat auttaa lisäämään investointeja kestävyteen, kilpailukykyyn ja selviytymiskykyyn yhdistelemällä useita erilaisia toimenpiteitä, mukaan luettuna investoinnit infrastruktuuriin ja innovatiivisille hankkeille suunnatut tuet.

Komissio harkitsee kaikkia vaihtoehtoja ja tutkii myös mahdollista karjankasvatusalalle tarkoitettua rahoitusvälinettä, jotta paremman kestävyiden ja eläinten hyvinvoinnin aiheuttama rahoitusvaje voidaan kuroa umpeen.

Jäsenvaltioiden olisi myös harkittava muita aloitteita, kuten lainojen saatavuuden parantamista, valtion takaamia lainoja, julkisten hankintojen välineitä, markkinatoimenpiteitä ja suotuisampia lainaehdoja kaikille tuottajille ja erityisesti nuorille ja aloitteleville tuottajille. Komissio tutkii lainsäädännön tarkistamisen tulosten pohjalta ja yhdessä Euroopan investointipankin kanssa mahdollisuutta myöntää etuoikeudellisia lainoja tuottajille, jotka ovat siirtymässä häkittömään kasvatukseen Samanaikaisesti

¹⁶ <https://www.fi-compass.eu/library/market-analysis/financial-gap-eu-agricultural-sector?page=1>.

¹⁷ Tuottajaorganisaatioiden teettämät tutkimukset häkittömään tuotantoon siirtymisen vaikutuksista munien ja sianlihan tuotantoon viittaavat EU:n tasolla investointitarpeisiin, jotka ovat noin 6,7 miljardia euroa sianliha-alalla¹ (0,02 euroa sianlihakiloa kohden 15 vuoden poistoajalla), ja 2,6 miljardia euroa muna-alalla² (0,0017 euroa munaa kohden 15 vuoden poistoajalla). Kustannukset johtuvat ensisijaisesti tuotantotilojen muutostöistä tai uusien tuotantotilojen rakentamisesta ja häkittömään tuotantoon tarvittavista laitteista. Nämä tiedot mainitaan vain esimerkkinä. Komissio valmistelee vaikutustenarviointia, jotta suunniteltuihin ehdotuksiin liittyviä kaikkia olennaisia tietoja ja ongelmia voidaan analysoida.

¹ Potori et al. (2024). *An Assessment of the Impacts of the Phasing Out of Cages in EU Livestock Farming: The Pig Sector*. *Agriculture*, 14(1), 111.

² Majewski et al. (2024). *An Assessment of the Impacts of the Phasing Out of Cages in EU Livestock Farming: The Layer Sector*. *Agriculture*, 14(2), 187.

hiiliviljelystä ja luontoarvovoyksiköistä palkitsevat järjestelmät voisivat tuoda lisäarvoa tiloille, jotka investoivat kestävämpään kotieläintuotantoon.

Rahoituksen lisäksi on ratkaisevan tärkeää varmistaa **vakaa, ennakoitava ja selkeä oikeudellinen kehys**, joka mahdollistaa pitkän aikavälin suunnittelun ja investoinnit. Näin lisätään sijoittajien luottamusta ja helpotetaan investointipäätöksiä, joiden takaisinmaksu kestää usein vuosikymmeniä. Kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten **lupamenettelyt** lisäävät osaltaan tätä epävarmuutta, ja niihin on ensisijaisesti puututtava. Komissio esitti vuoden 2025 lopussa ehdotuksen¹⁸ lupamenettelyjen nopeuttamisesta ja ehdotuksen ympäristöarviointien nopeuttamisesta oikeusvarmuuden lisäämiseksi sekä talouden toimijoiden että viranomaisten näkökulmasta. Lintu- ja luontodirektiivien stressitestaus jatkuu, ja komissio toteuttaa asianmukaiset lisätoimet testauksen tulosten pohjalta.

Jotta markkinoilta saataisiin parempi hinta, on pyrittävä parantamaan kuluttajille tiedottamista, **sovittamaan kuluttajien odotukset yhteen oikeudenmukaisten hinnoittelumekanismien kanssa ja pyrittävä monipuolistamaan markkinoita** arvokkaammista markkinoista hyötymiseksi.

Paremmen kilpailukyvn on oltava oikeudenmukaista. Tuottajien aseman vahvistaminen elintarvikeketjussa ja heidän suojelemisensa hyvän kauppataivan vastaisilta käytännöiltä on pitkäaikainen prioriteetti, jota vahvistetaan tarkistamalla hyvän kauppataivan vastaisia käytäntöjä koskevaa direktiiviä¹⁹ tähänastisen kokemuksen pohjalta. Tuottajien on saatava **parempi korvaus, ja tämä koskee myös biotalouden kehittämiseen ja sivutuotteiden hyödyntämiseen liittyvää kehittyvää taloudellista toimintaa**. Komissio arvioi, miten nämä näkökohdat voidaan parhaiten sisällyttää EU:n elintarvikeketjun seurantakeskuksen toimintaan markkinoiden avoimuuden lisäämiseksi koko arvoketjussa ja luottamuksen rakentamiseksi.

Kestävyys ja kiertotalous ovat lupaava liiketoimintamalli tuottajille. Kiertotalouden käytännöt ja biotalous lisäävät rehuomavaraisuutta ja maksimoivat biomassan hyödyntämisen (myös eläimistä saatavat sivutuotteet), mikä puolestaan vähentää jätettä ja tarjoaa paremmin ennakoitavaa tuloa tuottajille. **Villan tai lannan kaltaiset sivutuotteet eivät ole jätettä vaan pikemminkin resurssi**, jolla on arvoa ja paljon käyttömahdollisuuksia kiertobiotaloudessa. Lainsäädännössä olisi huomioitava näiden sivutuotteiden ominaisuudet ja mahdollisuudet. Toimitusketjussa alempana olevien toimijoiden (esim. maidon- tai lihantuottajat) näkökulmasta tuottajien palkitseminen päästöjen vähentämisestä maataloilla on yhä houkuttelevampi liiketoimintamalli, ja samalla parannetaan myös kestäväin karjankasvatuksen kilpailukykyä.

Kilpailukykyä on parannettava myös **yhdentämällä elintarvikeketju paremmin ja kehittämällä lihan laatustandardeja**. Liha- ja maitoroturisteytyksiin liittyviä mahdollisuuksia olisi edistettävä edelleen. Toimitusketjujen parempi yhteensovittaminen voisi parantaa sekä maidon että naudanlihan tuotantojärjestelmien taloudellista suorituskykyä ja ympäristötehokkuutta. Maaseudun korkealaatuiset arvoketjut ja infrastruktuuri ovat aivan yhtä tärkeitä. Tuottajaorganisaatioiden ja osuuskuntien

¹⁸ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivien (EU) 2018/2001, (EU) 2019/944 ja (EU) 2024/1788 muuttamisesta lupamenettelyjen nopeuttamisen osalta – COM 2025/1007.

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/633, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, hyvän kauppataivan vastaisista käytännöistä yritysten välisissä suhteissa maataloustuote- ja elintarvikeketjussa ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/633/oj>.

kehittämisestä saadut kokemukset osoittavat, miten nämä maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä (YMJ) annettuun asetukseen²⁰ sisältyvät välineet auttavat vahvistamaan tuottajien asemaa arvoketjussa ja lisäämään luodusta arvosta heille tulevaa osuutta.

Oikeudenmukaisuus ei ole pelkästään EU:n sisäistä vaan myös ulkoista. Vastavuoroisuuden edistäminen ja tuotantostandardien parempi yhdenmukaistaminen kaikkialla maailmassa edellyttää asianmukaista valvontaa, tehokkaita suojatoimia ja herkeämätöntä korkean laatutason tavoittelua. Tämä työ on jatkuvaa ja selkeästi ensisijaista. Alhaisempien vaatimusten mukaisesti tuotettujen tuotteiden tuonti ei ainoastaan haittaa EU:n tuottajia kaupallisesti vaan myös siirtää maailmanlaajuisia päästöjä muualle niiden vähentämisen sijaan. EU:hun saapuvien elintarvikkeiden sekä eläin- ja kasvituotteiden valvontaa on vahvistettu merkittävästi ja sitä tehostetaan parhaillaan²¹. Suojatoimet ovat vakiokäytäntöjä unionin tekemissä sopimuksissa, ja ne suojaavat eurooppalaisia tuottajia haitalliselta tuonnilta. Tähän sisältyvät määrällisesti EU:n markkinaolosuhteisiin mitoitettut kiintiöt ja lisäsuojaa tarjoavat automaattiset suojalausekkeet tietyissä sopimuksissa. Tiukat elintarviketurvallisuusnormit pannaan tehokkaasti täytäntöön ja tämä koskee erityisesti mikrobilääkkeiden ja hormonien käyttöä. **Eläinten hyvinvointia koskevia sääntöjä tarkistetaan parhaillaan, jotta voidaan varmistaa tuontituotteita koskevien vaatimusten parempi yhdenmukaisuus.** Ehdotus Unity Safety Net -aloitteen perustamisesta tulevalla rahoituskaudella saa huomattavaa tukea budjetista ja parantaa unionin mahdollisuuksia suojella tuottajia epävakaiden markkinoiden vaikutuksilta. Samaan aikaan komissio harjoittaa erityistä **maatalous- ja elintarvikediplomatiaa, tehostaa korkean tason valtuuskuntien toimintaa ja menekinedistämistoimiaan uusien markkinamahdollisuuksien löytämiseksi eurooppalaiselle viennille.**

Yksinkertaistaminen on olennainen osa kilpailukykyä. Merkittäviä toimia jo tehty mutta lisää tarvitaan, jotta maatalous- ja elintarvikeala hyötyisi oikeudellisesta kehyksestä, joka edistää innovointia ja kilpailukykyä ilman, että eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuutta koskevista vaatimuksista tingittäisiin. Käynnissä oleva keskustelu elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuutta koskevasta koontiasetuksesta tuo kipeästi kaivattua selkeyttä. **EU:n hygienialainsäädännöstä** on tarpeen tehdä ketterämpää ja siihen sisältyviä joustavuussäännöksiä on hyödynnettävä paremmin, jotta pienteurastamojen kokoonpanoa ja sijoittelua voidaan muuttaa ilman, että elintarviketurvallisuutta ja eläinten hyvinvointia koskevista vaatimuksista tingitään ja nämä toimet voidaan yhdistää tehokkaasti käytännön toimintaan. Elintarvikkeiden ja rehujen koontiasetukseen ehdotettu **rehun lisäaineita** koskevan sääntelykehiksen muutos tarjoaa suotuisan ympäristön uusien innovatiivisten rehun lisäaineiden kehittämiselle ja saatavuudelle. Samanaikaisesti yksinkertaistamista koskeva työ jatkuu myös osana laajempia täytäntöönpanoon ja **elintarvikkeisiin liittyviä vuoropuheluja**. Lisäksi **eläimistä saatavia sivutuotteita koskevia sääntöjä on muutettava** kiertotalouden helpottamiseksi vaarantamatta kuitenkaan eläinten, elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuusvaatimuksia.

²⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1308/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj>.

²¹ [Komissio ilmoittaa EU:hun tuotavien tuotteiden valvonnan tehostamisesta.](#)

3.3. Kestävä karjankasvatusala

Investoinnit kestävyteen ovat investointeja maatalouden tulevaisuuteen pitkällä aikavälillä. Tiukemmilla eläinten hyvinvointia koskevilla vaatimuksilla voidaan saavuttaa parempia taloudellisia tuloksia, vähentää tautiriskiä ja lisätä kotieläintuotannon yleistä kannatusta edellyttäen, että hyvinvoinnista saatava hyöty johtaa mitattaviin terveyteen, tuottavuuteen tai korkeampaan hintaan liittyviin hyötyihin eli nettovaikutukseen, joka vaihtelee alasta ja markkinaolosuhteista riippuen. Typen käytön tehokkuus elintarvike- ja biotalousjärjestelmissä²², lannoitetehtokkuus mukaan luettuna, suojelee vettä ja maaperää ja vähentää myös tuotantopanoskustannuksia. Ilmastokestävä infrastruktuuri sietää äärimmäisten sääilmiöiden vaikutuksia ja tarjoaa pitkän aikavälin tuottoa investoinneille.

Onnistuminen riippuu tuottajien investointikyvystä. Siksi siirtymisen kestävyysasteisiin vastaamiseen on oltava **reilu ja tasapainotettu**. Vaativammat kestävyystavoitteet herättävät kysymyksiä siitä, **miten kustannukset jakautuvat arvoketjussa**. Joissakin tapauksissa siirtyminen kohti parempaa kestävyttä tarkoittaa tuottajille korkeampia tuotantokustannuksia, alhaisempia satoja tai alhaisempia eläintiheyksiä. Joidenkin maatalouskäytäntöjen avulla, kuten luonnonmukaisella tuotannolla, voidaan säilyttää korkeat ympäristöä ja eläinten hyvinvointia koskevat tavoitteet siten, että se on kannattavaa myös tuottajille. Muissa järjestelmissä, joissa tuottajat tai muu toimitusketju eivät pysty täysin kattamaan näitä kustannuksia, kohonneet kustannukset näkyvät kuluttajien maksamina korkeampina elintarvikkeiden hintoina ilman, että tuottajien tulot kuitenkaan kasvavat. Tämä saattaa laskea elintarvikkeiden kysyntää. Siksi tarvitaan huolellisesti harkittua siirtymää, joka tuottaa kestävyshyötyjä tuottajille ja yhteiskunnalle samalla kun voidaan hallita kompromissit ja varmistaa yhteiskunnallinen hyväksyttävyys.

Unionin ja jäsenvaltioiden olisi annettava tuottajille mahdollisuus valita siirtymää tukevat toimenpiteet, jotka soveltuvat parhaiten kullekin tilalle ja sen käytännöille, ja autettava tekemään päätöksiä siitä, miten liiketoiminnasta tehdään kestävämpää.

Arvoketjun kestävyttä koskevat sopimukset, joissa kaikki toimijat, myös välittäjät ja vähittäiskauppa, kantavat osan vastuusta, ovat lupaavia välineitä reilun siirtymän tukemiseksi. Näin esimerkiksi vähittäiskauppa voi palkita tuottajia tiukempien vaatimusten noudattamisesta. Komission, jäsenvaltioiden ja yksityisten toimijoiden olisi jatkettava tällaisen yhteistyön edistämistä.

Monimuotoisuuden hyödyntämisen on oltava kaikkien karjankasvatusalan pitkän aikavälin visioiden lähtökohta. Tätä EU:n moninaista maataloustuotantoa ei voida ylläpitää yleispätevällä lähestymistavalla. Tarvitaan räätälöityjä, paikkalähtöisiä ratkaisuja, jotka huomioivat paikalliset realiteetit ja perustuvat alueellisiin vahvuuksiin.

Uusi ohjelmakausi perustuu tähänastiseen etenemiseen, jonka ansiosta **Euroopan karjankasvatusala on maailman tuottavimpia²³ ja ympäristötehokkaimpia**, ja tarjoaa tilaisuuden muuttaa tämä moninaisuus konkreettisiksi toimiksi, jotka antavat suunnan pitkän aikavälin toiminnalle.

²² [EU:n biotalousstrategia](#) ”Kilpailukykyisen ja kestävä EU:n biotalouden strategiakehys COM/2025/960 final”, jossa arvioidaan parhaita biotalouden käytäntöjä ja innovaatioita typen käytön tehostamiseksi biotalousjärjestelmissä ja arvoverkoissa.

²³ FAO: Maatalous- ja elintarvikejärjestelmien kasvihuonekaasupäästöt, maailmanlaajuiset, alueelliset ja maakohtaiset suuntaukset, 2000–2022.

Eläinten hyvinvointi on kansalaisten keskeinen huolenaihe karjankasvatuksessa. Kuten Euroopan parlamentti on todennut, ”eläinproteiinin kulutuksen odotettu maailmanlaajuinen kasvu tarjoaa EU:lle mahdollisuuden asemoida itsensä maailmanlaajuisesti johtajaksi ilmasto- ja eläinystävällisessä maataloudessa”. Nykyisten sääntöjen täytäntöönpanoon ja kansalaisten huolenaiheisiin vastaamiseen tarvitaan vaihteittaisia jatkotoimia eurooppalaiselle kansalaisaloitteelle ”End the Cage Age”, jossa keskitytään sellaisiin aloihin, joilla siirtyminen karsinattomaan ja häkittömään kotieläintuotantoon on mahdollista ja näyttöön perustuvaa. Lisäksi tarvitaan riittäviä siirtymäkausia ja taloudellista tukea, jotta tuottajat voivat sopeutua muutoksiin. Tarvittavien investointien laajuuden vuoksi siirtymä edellyttää tukea, joka ulottuu seuraavalle rahoituskaudelle ja sen jälkeiselle ajalle.

Tiukat eläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset parantavat resurssitehokkuutta esimerkiksi vähentämällä kuolleisuutta, pidentämällä eläinten tuotantoaikaa ja parantamalla rehunkäyttökykyä. Vaikka munivien kanojen tuotanto perustuu nykyisin pääasiassa **koiraspuolisten untuvikkojen tappamiseen**, kansalaisten eettisiin vaatimuksiin voidaan vastata lopettamalla tämä käytäntö ja käyttämällä jo saatavilla olevia menetelmiä, jossa sukupuoli voidaan määrittää ennen poikasten kuoriutumista. Näin voidaan vahvistaa EU:n muna-alan mainetta korkealuokkaisten, eettisesti tuotettujen tuotteiden osalta. Vaikka teknologia on saatavilla ja käytössä tietyissä jäsenvaltioissa, se ei ole vielä kohtuuhintainen eikä kaikkien pienten ja keskisuurten hautomoiden saatavilla EU:ssa. Tämä edellyttää lisätoimia kustannusten alentamiseksi ja käyttöönnoton laajentamiseksi. Komissio aikoo ehdottaa vuoden 2026 loppuun mennessä **eläinten hyvinvointiin liittyvien sääntöjen kohdennettua tarkistamista munivien kanojen ja broilereiden osalta**, jossa keskitytään häkkien asteittaiseen käytöstä poistamiseen, tiloilla noudatettaviin eläinten hyvinvointia koskeviin käytännönläheisiin indikaattoreihin, koiraspuolisten untuvikkojen järjestelmällisen tappamisen lopettamiseen ja vastaaviin tuontia koskeviin vaatimuksiin. Jotta siirtymistä pois koiraspuolisten untuvikkojen tappamisesta voitaisiin hyödyntää, komissio tutkii mahdollisuutta päivittää munien merkitsemistä koskevia sääntöjä, jotta kuluttajille voidaan tiedottaa paremmin tuottajien tekemistä parannuksista myös kolmansissa maissa. Vuoden 2027 toiseen neljännekseen mennessä vastaavassa ehdotuksessa käsitellään **sikojen hyvinvointia**, mukaan lukien siirtyminen häkeistä karsinajärjestelmiin.

Elävien eläinten viennistä kolmansiin maihin, erityisesti välitöntä teurastusta varten, on keskusteltu viime vuosina tiiviisti. Uudet taudinpurkaukset ja toistuvat eläintaudit EU:n jäsenvaltioissa aiheuttavat usein kaupan esteitä, jotka ovat toisinaan perusteettomia. Samaan aikaan luonnonkatastrofit ja muuttuva turvallisuustilanne määrämaissa uhkaavat tällaisten käytäntöjen suunnittelua sekä maanteillä että merellä. Kuljetukset voivat myös herättää huolta eläinten hyvinvoinnista. Siksi komissio aikoo käydä tiivistä vuoropuhelua asiaankuuluvien sidosryhmien, kansalaisyhteiskunnan ja kolmansien määrämaiden kanssa, ja vuoropuhelusta saatujen tulosten perusteella harkita lisätoimia, mukaan luettuna mahdolliset vaihtoehdot teuraseläinten viennille EU:sta kolmansiin maihin samalla, kun eurooppalaisten kotieläintuottajien markkina-asema säilytetään.

Nämä EU:n tuottajia koskevat tiukat vaatimukset tarkoittavat, että tuontituotteilta on edellytettävä vastaavien vaatimusten täyttämistä ja asianmukaisia täytäntöönpanovälineitä on käytettävä. Kolmansissa maissa eläinten hyvinvointia koskevat käytännöt eivät välttämättä ole yhtä tasokkaita, kun taas EU:n kansalaiset odottavat, että kaikki EU:n markkinoilla olevat tuotteet ovat tiukkojen hyvinvointivaatimusten mukaisia. Eläinten hyvinvointia koskevien EU:n sääntöjen nykyaikaistaminen ja EU:n kauppasopimukset

tarjoavat merkittävän mahdollisuuden **ottaa käyttöön vastaavat eläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset tuontituotteille** WTO:n normien mukaisesti.

Jatkuva pyrkimys vähentää tuotantoeläimistä aiheutuvia päästöjä on edelleen prioriteetti. Vaikka karjan metaanipäästöjen osuus EU:ssa on maailmanlaajuisesti pieni, ne ovat suurin maatalouden päästöjen lähde EU:ssa²⁴. Näihin päästöihin puuttuminen edellyttää tutkimukseen ja järjestelmiin perustuvaa lähestymistapaa, joka pohjautuu olemassa oleviin hyviin käytäntöihin ja jota tuetaan edelleen innovoinnilla ja teknologioilla. Kotieläintuotannon ilmastoon liittyvät ulkoisvaikutukset vaihtelevat toimialoittain kuten myös mahdollisuudet puuttua näihin vaikutuksiin, mikä on otettava huomioon.

Tehokas metaanipäästöjen vähentämiseen liittyvä politiikka edellyttää ennen kaikkea tarkkaa mittausta. Tietyn olemassa olevat menetelmät karjan päästöjen arvioimiseksi eivät täysin vastaa eri tuotantojärjestelmien, rotujen ja ruokintajärjestelmien päästöjen todellista vaihtelua. Tiloilla tehtävien uudistusten ja geneettisen monimuotoisuuden arvoa ei välttämättä huomioida riittävästi IPCC:n ensimmäisen ja toisen tason menetelmissä. Samalla käydään keskusteluja sen tarkastelemiseksi, miten metaanipäästöjen biogeeninen merkitys voidaan huomioida lyhyen aikavälin hiilen kierrossa. Tarvitaan täsmällisempiä lähestymistapoja, jotta voidaan ottaa paremmin huomioon todelliset toimintatavat ja varmistaa karjan ilmastotehokkuuden tarkempi ja oikeudenmukaisempi arviointi. Siksi komissio jatkaa **karjankasvatuksen tilatason kasvihuonekaasupäästöjen yhdenmukaistettuun menetelmään liittyvää työtä ja edistää seurantavälineitä**, joissa otetaan paremmin huomioon tiloilla toteutettavat toimenpiteet ja jotka soveltuvat paremmin myös EU:n karjankasvatusalan tarpeisiin. Tämä perustuu eräiden jäsenvaltioiden²⁵ aloittamaan työhön, jonka tavoitteena on kehittää kolmannen tason päästöjä, jotka mahdollistavat tarkemman ja eriytetymmän päästöjen laskennan. Tämä työ yhdistyy tuotantomenetelmien kehittämiseen edelleen kaupan pitämisen vaatimusten ja huippuosaamista koskevan EU:n lähestymistavan mukaisesti (ks. 3.5 kohta jäljempänä). Tulosten pitäisi myös auttaa parantamaan jäsenvaltioiden kansallisten kasvihuonekaasuinventarioiden tarkkuutta. Metaanipäästöjen vähentämiseen liittyvän johtavan maailmanlaajuisen asemansa mukaisesti EU on myös valmis vaihtamaan mittausta- ja hillitsemiskäytäntöjä kumppaneidensa kanssa kaikkialla maailmassa maailmanlaajuisen metaanisitoumuksen ja siihen liittyvien aloitteiden kautta. Komissio kehittää **maataloustuottajille tarkoitettua vapaaehtoista tilakohtaista kestävyyskompassia** tiiviissä yhteistyössä tuottajien edustajien ja elintarvikkeiden arvoketjun sidosryhmien kanssa. Tämä tutkimukseen perustuva kehys mahdollistaa kestävyyskeskeisten ulottuvuuksien käytännöllisen ja vertailukelpoisen arvioinnin maatalouden eri aloilla. Kompassia voidaan myös käyttää hallintavälineenä ohjaamaan päätöksiä, seuraamaan edistymistä ja raportoimaan tuloksista avoimesti ajan mittaan sekä osallistumiseen sellaisiin palkkiojärjestelmiin tai sopimuksiin, joissa palkitaan todennetuista päästövähennyksistä, eläinten hyvinvoinnin parantamisesta ja ekosysteemipalvelujen tarjoamisesta. Kompassin avulla arviointi voidaan tehdä **tiloilla saavutettujen tulosten perusteella** ja siirtyä vähitellen pois vaatimusperusteisesta lähestymistavasta. Lisäksi komissio arvioi pilottisertifiointimenetelmän pohjalta

²⁴ BOSCO, S., CHEN, M., BIELZA, M., MONTERO CASTAÑO, A., SCHIEVANO, A. et al., Livestock Feeding and Sustainability: Mapping Environmental, Climate, and Productivity Outcomes, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/3398918> (online), JRC143817.

²⁵ Irish Cattle Breeding Federation (ICBF): <https://www.icbf.com/methane/>.

tuotantoeläinten päästövähennysten sisällyttämistä hiilenpoistoa ja hiiliviljelyä koskevaan asetukseen (CRCF).

Kompassissa on myös otettava huomioon elintarviketuotannon perustuminen luonnollisiin biologisiin prosesseihin, jotka EU:n tiukoista vaatimuksista huolimatta aiheuttavat **sisäsyntyisiä päästöjä** ja joihin liittyy tiettyjä kompromisseja, joita ei voida täysin poistaa. Kysyntä on tärkeä siirtymää edistävä tekijä, kuten proteiinisuunnitelmassa selostetaan, ja on tärkeää tiedostaa, että tuotannon väheneminen EU:ssa voi lisätä tuontia ja päästöjä EU:n ulkopuolisilla alueilla.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä edistymisen on perustuttava tehokkaiden poliittisten toimenpiteiden ja kannustimien yhdistelmään, geneettisten parannusten suomiin mahdollisuuksiin, innovointiin ja teknologiaan, mukaan luettuna ruokintastrategiat. Komissio antaa **jäsenvaltioille suosituksia** tulevan YMP:n yhteydessä ja tarjoaa käyttöön **tehokkaimmista käytännöistä koostuvan välineistön**. Jäsenvaltiot voivat suunnitella strategiansa oman tilanteensa perusteella vuoden 2020 EU:n metaanipäästöjen vähentämistä koskevan strategian mukaisesti ottamalla huomioon investoinnit tehokkuutta lisääviin keinoihin, jotka vähentävät päästöjä, mukaan lukien metaanipäästöjä vähentävät rodut, täsmäruokinta ja kehittynyt lannankäsittely, kuten biokaasu ja parannetut käsittelyteknologiat, sekä päästöjä vähentävät ratkaisut eläimiä sisätiloissa kasvatettaessa. Lisäksi teknologiset ratkaisut tarjoavat merkittävää potentiaalia ilmastomuutoksen hillitsemiseen, joka voi johtaa kasvihuonekaasupäästöjen vähenemiseen vähintään 16 prosentilla vuoteen 2040 mennessä²⁶. Näin ollen yhdistämällä YMP:n kunnianhimoiset toimenpiteet ja kannustimet sekä teknologian ja innovoinnin voitaisiin saada aikaan erittäin merkittäviä päästövähennyksiä ja edistää vuoden 2040 ilmastotavoitteen saavuttamista.

Jäsenvaltioilla on mahdollisuus sisällyttää **biokaasuun ja biometaaniin kohdistuvat investoinnit** tuleviin kansallisiin ja alueellisiin kumppanuussuunnitelmiinsa ja/tai tukemaan niitä muiden kansallisten ohjelmien kautta. Unionin valtiontukikehys tarjoaa myös erilaisia vaihtoehtoja tällaiselle tuelle. Biokaasulaitos muuntaa lannan ja maatalousjätteet uusiutuvaksi energiaksi, lannoitteena käytettäväksi lietteeksi ja joissakin tapauksissa kuivatetuksi lietteeksi, jota voidaan hyödyntää karjan kuivikkeessa. Tuotettu energia voidaan käyttää maataloilla tai jopa myydä eteenpäin erityisesti hyödyntämällä biometaaniin liittyviä EU:n mekanismeja ja saada näin lisätuloja, parantaa maatilojen selviytymiskykyä ja kannattavuutta sekä vähentää samalla riippuvuutta fossiilisista tuontipolttoaineista ja synteettisistä lannoitteista.

Luonnonvarojen suojelu pilaantumiselta ja hyvän maaperän terveyden varmistaminen ovat karjankasvatuksen tulevaisuutta koskevan pitkän aikavälin strategian olennainen osa. Karjankasvatusmenetelmiä on useita erilaisia, ja tietyillä menetelmillä on merkittäviä kielteisiin ulkoisvaikutuksiin (esimerkiksi ravinnehävikki ja ilmapäästöt) liittyviä ympäristövaikutuksia erityisesti sellaisilla alueilla, missä tuotantoeläinten keskittymät ovat suuria. Samalla kuitenkin muut menetelmät, kuten laiduntaminen ja luonnonmukainen maatalous, edistävät luonnonhoitoa ja luonnonsuojelua. Siksi ympäristöhaasteisiin on vastattava räätälöidysti ja yhteistyössä maataloustuottajien kanssa.

Tuleva YMP mahdollistaa etenemisen ympäristötehokkuuden parantamisessa.

²⁶ Maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosaston arvio, joka perustuu [vuoden 2022 maatalouden näkymiä koskevassa raportissa](#) kuvattuihin omiin laskelmiin ja skenaarioihin.

Jäsenvaltioiden olisi edistettävä yhteistyötä koko arvoketjussa ja tarjottava tukea erityisesti sellaisilla alueilla, missä eläintiheys on suuri, jotta voidaan parantaa lannan ja ravinteiden hallintaa luonnonvaroihin kohdistuvan paineen vähentämiseksi ja lisätä tukea laiduntamiseen perustuvalla tuotannolla, mukaan luettuna komission YMP:tä koskevassa ehdotuksessa esittämien uusien interventtioiden hyödyntäminen. Jäsenvaltioilla on käytössään välineitä, joilla voidaan tukea tehokkaammin laiduntamiseen perustuvaa tuotantoa sen tukitarpeiden perusteella. Jäsenvaltioita kannustetaan myös laajentamaan peitekasvien, monipuolisten vuoroviljelyn ja vaihtoehtoisten rehulähteiden käyttöä, myöntämään tukea lannan varastointikapasiteetin lisäämiseen ja yksinkertaistamaan menettelyjä, jotka liittyvät uusiutuvaan energiaan, ravinteiden kierrätysinfrastruktuuriin ja täsmäviljelyyn tehtäviin investointeihin. Luonnonmukaisen maatalouden jatkuva tukeminen on tärkeää, jotta nämä tavoitteet saavutettaisiin.

Komissio edistää tietämyksen ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, jota kotieläintuotantoa koskeva toimintalinja tukee. Tavoitteena on luoda vuoteen 2027 mennessä **kotieläintuotannon foorumi ”Livestock Platform”, johon kootaan kattava tietokanta hyviksi osoittautuneista** ilmastoa, ympäristöä ja eläinten hyvinvointia koskevista ratkaisuksista. Tietokannassa on tietoa tehokkaista lieventävistä toimenpiteistä, tiloilla sovelletuista toimivista lähestymistavoista ja ohjeita YMP:n välineistä ja käytettävissä olevista tukimekanismeista niiden käyttöönoton helpottamiseksi.

EU:n tuottajat noudattavat jo nyt eri säädöksissä vahvistettuja tiukkoja ympäristönormeja, joista osa vaikuttaa merkittävästi tuottajien toimintaan. **Komissio arvioi ja tekee parhaillaan stressitestejä joillekin näistä säännöistä osana laajempaa pyrkimystä yksinkertaistaa sääntelyä.**

Nitraattidirektiivin²⁷ arviointi julkaistaan piakkoin. Arviointikertomuksen jatkotoimena komissio jatkaa yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa tunnistaakseen parhaat käytännöt ja yksinkertaistamismahdollisuudet, jotka koskevat ravinnehuollon parantamista tilatasolla, kalenteriviljelyä, tietojen kirjaamista ja lannoittamista pientiloilla. Näin pyritään optimoimaan sääntöjen täytäntöönpanoa ja ottamaan huomioon teknologiset paineet ja ilmastonmuutos samalla kun minimoidaan tarpeeton rasite ja varmistetaan, että toimenpiteet ovat oikeasuhteisia ja tehokkaita EU:n vedenlaatumien noudattamiseksi. Komissio antaa jäsenvaltioille tietoa **direktiivin täytäntöönpanon sujuvoittamiseen liittyvistä mahdollisuuksista ja esimerkiksi tietyistä kestävästä karjankasvatusmenetelmistä sekä vaihtaa arviointiraporttiin liittyvää tietoa myös nitraattikomitean kanssa.**

Komissio tekee myös lintu- luontodirektiivien sääntöjä koskevia stressitestejä, jotka sisällytetään vuoden 2026 loppuun mennessä laadittavaan kertomukseen ja joista saatuja tietoja hyödynnetään tulevassa päätöksenteossa. **Lupamenettelyjen nopeuttamista koskevalla ehdotuksella ja ympäristöarviointien nopeuttamista koskevalla asetusehdotuksella (2025/0391 (COD))** vastataan jo osittain joihinkin pitkäaikaisiin vaatimuksiin, jotka koskevat lupamenettelyn nopeuttamista ja sen ennakoitavuuden parantamista. Lupamenettelyjen kohdennettu helpottaminen on tärkeää myös sikojen ja munivien kanojen häkkien asteittaista käytöstä poistamista koskevan lainsäädännön tarkistamisen kannalta, ja se on perusteltua, kun otetaan huomioon, että pidettävien eläinten määrä pysyisi vakiona vaatimuksia vastaaviksi uudistetuissa eläinsuojissa. **Myös**

²⁷ Neuvoston direktiivi 91/676/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1991, vesien suojelusta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta. EYVL L 375, 31.12.1991, s. 1 (ES, DA, DE, EL, EN, FR, IT, NL, PT). ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj>.

innovointi mahdollistaa ympäristötavoitteiden ja elinvoimaisen maatalouden paremman yhteensovittamisen. EU:ssa karjankasvatus tuotti vuosittain yli 1,4 miljardia tonnia lantaa vuosina 2016–2019. Innovoinnin hyödyntäminen voi tarkoittaa lantaan liittyviä mahdollisuuksia, vaikka lanta aiheuttaakin typpipäästöjä tietyillä alueilla. Komissio tutkii mahdollisuutta laajentaa RENURE-säädöksen soveltamisalaa tietyntyyppisiin lantaan perustuviin nestemäisiin mädätteisiin yhdessä siihen liittyvien asianmukaisten suojatoimien kanssa ja esittää ensimmäisen alustavan arvioinnin vuoden 2026 kolmannella neljänneksellä. Vastaavasti biojätteestä saatavan mädätteen käyttö lannoitteena sellaisenaan tai sen käyttäminen muiden biopohjaisten lannoitteiden tuotantoon voi vähentää karjan negatiivisia ulkoisvaikutuksia, mahdollistaa runsaasti hiiltä sisältävien biolannoitteiden paremman jakelun, vähentää riippuvuutta synteettisistä lannoitteista ja vahvistaa EU:n rehu- ja elintarvikeomavaraisuutta samalla kun edistetään kotimaista energiantuotantoa (biometaani). Komissio pyrkii helpottamaan eläimistä saatavien sivutuotteiden käyttöä vaarantamatta eläinten terveyttä ja rehu- ja elintarviketurvallisuutta sekä tarkastelee mahdollisia sääntelyn pullonkauloja.

Keskeistä on parempi alueellinen tasapainotus ja ravinteiden siirtymisen mahdollistaminen ylijäämäalueilta alijäämäalueille sekä käytön optimoimiseksi että paikallisten ympäristöpaineiden vähentämiseksi. Tältä pohjalta komissio laatii **kotieläintuotantoa koskevan toimintalinjan tuella erityisen etenemissuunnitelman**, jolla tuetaan käytännön täytäntöönpanoa, vahvistetaan logistiikkaa, vähennetään painetta, parannetaan yhdenmukaista sääntelykehityksen täytäntöönpanoa ja sääntelyn johdonmukaisuutta sekä mahdollistetaan tehokkaampi ja kestävämpi ravinteiden kierto kaikkialla EU:ssa.

3.4. Euroopan alueellista monimuotoisuutta vastaava karjankasvatusala

Euroopan alueellinen monimuotoisuus edellyttää erilaisia kotieläintuotantojärjestelmiä, jotka on räätälöity Euroopan eri alueiden ainutlaatuisten ominaispiirteiden mukaisesti.

Karjankasvatuksella on keskeinen rooli maaseudun elinkeinojen ylläpitämisessä ja työllisyyden tukemisessa monilla alueilla. Karjankasvatus on usein ainoa mahdollisuus harjoittaa taloutta tietyillä alueilla. Ala on erityisen tärkeä epäsuotuisilla alueilla, kuten vuoristoalueilla, pohjoisilla alueilla, niityillä ja muilla välialueilla ja reuna-alueilla, missä kasvintuotanto voi olla vaikeaa tai vähemmän kannattavaa. Laiduntava karja auttaa ylläpitämään perinnemaisemia, ehkäisemään umpeenkasvua, rajoittamaan maastopaloriskiä ja edistämään luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ylläpitämällä erilaisia elinympäristöjä²⁸. Laiduntaminen auttaa pitämään maaseudun asuttuna ja vähentää maankäytöstä luopumisen riskiä, joka voi johtaa ympäristön tilan heikkenemiseen ja perinnemaisemien häviämiseen. Innovatiivisilla liiketoimintamalleilla voidaan vastata tehokkaasti nykyisiin haasteisiin ja palauttaa karjankasvatuksen keskeinen asema näillä alueilla.

Karjankasvatuksen väheneminen liittyy läheisesti maankäytöstä luopumiseen monilla alueilla Euroopassa. Yhteinen tutkimuskeskus (JRC) arvioi²⁹, että noin 11 prosenttia EU:n maatalousmaasta voi poistua käytöstä vuoteen 2030 mennessä, kun taas lähes neljännes (1,38 miljoonaa hehtaaria) kaikesta maataloudesta luopumisesta EU:ssa tapahtuu

²⁸ [Laajaperäinen kotieläintuotanto ja luonto Euroopassa | Julkaisut | Euroopan ympäristökeskus \(EEA\), 7/2026.](#) Euroopan ympäristökeskuksen katsauksessa todetaan, että kolmasosa luontotyyppidirektiivin liitteessä I luetelluista luontotyypeistä on riippuvaisia laajaperäisestä laiduntamisesta.

²⁹ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC113718>.

todennäköisesti vuoristoalueilla. Tällä on myös merkittäviä väestöön liittyviä vaikutuksia. Näihin haasteisiin olisi vastattava johdonmukaisella ja yhdenmetyllä tavalla, mukaan luettuna väestönkehitystä koskevat tulevat politiikkatoimet. Maaseutualueilla on uskomattomia mahdollisuuksia **kehittyä Euroopan selviytymiskyvyn, kestävän kasvun ja varautumisen voimatekijäksi**. Taloudellisesti houkuttelevien ja elämiseen hyvin soveltuvien maaseutualueiden luominen auttaa pitämään alueet asuttuina ja houkuttelee alueille uusia asukkaita, mikä edistää näiden alueiden pitkän aikavälin elinvoimaisuutta.

Mahdollisuus **muuttaa maaseudun haavoittuvuudet konkreettisiksi pitkän aikavälin voimavaroina on suurempi kuin koskaan**. EU on ottamassa käyttöön koordinoitumpaa ja yhdenmetympää suunnittelua tukeakseen kestävää talouskasvua ja hyödyntää kansallisia ja alueellisia kumppanuussuunnitelmia yhdenmetyllä suunnittelun välineenä.

Vastatakseen tähän haasteeseen komissio laatii yhdessä jäsenvaltioiden kanssa suunnitelman siitä, miten voidaan vastata niiden **alueiden ja maaseutualueiden erityistarpeisiin, jotka ovat vaarassa autioitua** ottamalla huomioon myös erityistilanteen Venäjän, Valko-Venäjän ja Ukrainan rajalla sijaitsevilla itäisillä alueilla. Tavoitteena on **palauttaa kestävä kotieläintuotanto** sinne, minne se luontaisesti kuuluu ja missä se on toivottavaa tuotannon ympäristöön, yhteiskuntaan ja talouteen liittyvien hyötyjen vuoksi samalla kun varmistetaan kilpailukykyisempien alueiden ja yhteisöjen parempi kilpailukyky. Muutosta voitaisiin edistää houkuttelemalla teurastamojen, käsityöläisten jalostajien ja paikallisten markkinoiden kautta mukaan kaikki ne toimijat viljelijöistä kuluttajiin, joita tarvitaan **arvoketjun ankkuroimiseen maaseutuyhteisöihin**.

Tuleva **Euroopan maatalousmaan seurantakeskus**³⁰ osallistuu tähän vaihtamalla tietoja ja parhaita käytäntöjä maankäytöstä luopumisen torjumiseksi ja edistämällä maankäytön muutosten ja kestävän maankäytön analysointia.

Tulevan YMP:n myötä jäsenvaltioilla on käytettävissään useita välineitä, joiden avulla ne voivat kohdentaa tukea haavoittuville kotieläintuotantoalueille. Kohdennetut tuotantosidonnaiset tulot ja tuet alueille, joilla on luonnonolosuhteista johtuvia rajoitteita, olisi keskitettävä niitä eniten tarvitseville aloille ja alueille. Yksi keskeisistä tehtävistä on **uuden tuottajasukupolven houkuttelevuus** aloitustuen, sosiaalisen innovaation, yrittäjyyden ja investointien sekä maanhankintapolitiikan, tulotuen ja kannustimien avulla sellaisille alueille, missä karjankasvatus on luonut sosiaalisen kuilun. Näihin haasteisiin ei voida kuitenkaan vastata pelkästään yhteisellä maatalouspolitiikalla. Paikallisesti yhdenmetyllä kotieläintuotannon arvoketjujen kehittäminen edellyttää koordinoitua investointeja infrastruktuuriin, jalostuslaitoksiin, digitalisaatioon ja markkinarakenteisiin, joita tuetaan sosiaali- ja työvoimapolitiikalla ja tarvittaessa käytännön tuella, jotta tuottajia voidaan auttaa selviytymään luonnonvaraisiin eläimiin ja kasveihin liittyvistä haasteista.

Yksi esimerkki, joka voisi elvyttää paikallista taloutta ja samalla parantaa eläinten hyvinvointia, on investoiminen pienteurastamoihin ja liikkuviin teurastamoihin syrjäisillä alueilla. Komissio kohdistaa kotieläintuotantoa koskevan toimintalinjan tuella erityisiä resursseja **teurastamoja koskevan etenemissuunnitelman kehittämiseen. Siinä tarkastellaan, miten teurastamojen toimintaa maaseutualueilla voidaan edistää riippumatta siitä, toimivatko teurastamot tietyssä paikassa vai ovatko ne liikkuvia**, ja

³⁰ Maatalouden sukupolvenvaihdosstrategia COM/2025/872 final.

hyödynnetään jo rahoitettuja hankkeita³¹ sekä otetaan huomioon eläinten hyvinvointiin liittyvät näkökohdat.

Esimerkki: Joustava paikallinen jalostusverkosto sekä pienteurastamot ja liikkuvat teurastamot (maaseudun arvoketjun selviytymiskykymalli). Jäsenvaltiot tukevat hybridijalostusjärjestelmää, jossa hyödynnetään sekä pienteurastamoja että liikkuvia teurastamoja, harvaan asutuilla alueilla ja vuoristoalueilla.

- Perustetaan alueellinen kotieläinosuuskunta tuottajien resurssien, logistiikan ja aikataulujen hallinnointia varten.
- Jäsenvaltio yhteisrahoittaa liikkuvia teurastamoja, jotka siirtyvät tilojen tai tähän tarkoitukseen perustettujen keräyspaikkojen välillä eläinten terveyttä ja elintarviketurvallisuutta koskevista vaatimuksista tinkimättä.
- Lainsäädännön yksinkertaistaminen ja optimointi EU:n tasolla ja kansallisella tasolla, mukaan luettuna rekisteröinti ja tunnustaminen
- Tätä täydennetään pienillä lihanleikkaamoilla ja pakkaustiloilla sekä maaseutukaupungeissa sijaitsevilla kylmävarastoilla, jotka nykyaikaistetaan EU:n tuella.
- Järjestelmä on sisällytetty EU:n huippuosaamista ilmentävään laatusertifiointijärjestelmään tuotteiden identiteetin ja arvon vahvistamiseksi.
- Digitaalisia välineitä (varausalustat, jäljitettävyyssjärjestelmät) hyödynnetään reittien optimoinnissa, eläinten hyvinvointia koskevien vaatimusten noudattamisen varmistamisessa ja odotusaikojen lyhentämisessä. Paikallisen teurastuksen lisääntyessä eläinten hyvinvointi paranee, kun eläinten pitkien kuljetusten määrä vähenee.

Nykyaikainen digitaalinen infrastruktuuri on ratkaisevan tärkeä maaseutualueiden houkuttelevuuden kannalta ja jotta karjankasvatuksen panosta maaseutualueiden elinkeinoiniin voidaan lisätä. Jäsenvaltioiden olisi nopeutettava investointeja nopeisiin laajakaista-, 5G- ja satelliittiyhteyksiin sekä verkon ulkopuolisiin yhteyksiin, jotta voidaan ottaa käyttöön älykkäitä viljelyteknologioita sekä karjanhallintaan tarkoitettuja etäjärjestelmiä ja käyttää verkkopalveluja.

Myös sosiaalinen selviytymiskyky on ratkaisevan tärkeää. EU:n maataloustuottajien hyvinvointiin ja mielenterveyteen vaikuttavat toimeentulopaineiden lisäksi myös vaativat työolot, pitkät työpäivät ja sosiaalinen eristyneisyys erityisesti syrjäisillä maaseutualueilla. Sijaisapu- ja lomituspalvelujen saatavuus on näin ollen tärkeää, koska ne antavat tuottajille mahdollisuuden ottaa vapaata sairastumisen tai perhevelvollisuuksien vuoksi. Ne myös vähentävät stressiä sekä työuupumusta. Sukupuolisidonnaisiin tarpeisiin ja eroihin olisi myös puututtava asianmukaisesti. Osaamisen kehittäminen on toinen keskeinen sosiaalinen tekijä, sillä tuottajat hankkivat yhä enemmän eläinten hyvinvointiin, ympäristökäytäntöihin, digitaalisista välineisiin ja yrittäjyyteen liittyvää koulutusta varmistaakseen selviytymiskykyisyytensä ja mukautuakseen muuttuviin politiikan ja

³¹ Esimerkkejä maaseuturahastosta rahoitetuista hankkeista, jotka liittyvät innovointiin ja eläinten hyvinvoinnin parantamiseen Saksassa: [TadeLoS – karjan teurastus tilalla eläimelle stressiä aiheuttamatta](#) EU:n YMP-verkosto ja [liikkuva teurastamo Thüringenissä](#). EU:n CAP-verkosto. Katso myös esimerkki H2020-hankkeesta rahoitetusta liikkuvan teurastamon käyttöönotosta Ranskassa: [Käytännön esimerkki: Liikkuva teurastamo](#) | EU:n YMP-verkosto.

markkinoiden asettamiin vaatimuksiin. Neuvontapalveluilla ja maaseudun kehittämispolitiikoilla on tässä ratkaiseva rooli.

Alueelliset rehuvarat parantavat selviytymiskykyä, kestävyyttä ja strategista riippumattomuutta ja vähentävät samalla riippuvuutta tuonnista. Nämä järjestelmät vähentävät päästöjä, tukevat maaseutualueiden taloutta ja ovat yhdenmukaisia kiertobiotalouden tavoitteiden kanssa yhdistämällä laidunmaat, sivutuotteet ja EU:ssa viljelty valkuaiskasvit. Nämä ovat keskeisiä tekijöitä selviytymiskykyä, strategista riippumattomuutta ja EU:n proteiinijärjestelmän kestävyyttä koskevassa komission suunnitelmassa.

3.5. Kotieläintuotannon huippuosaaminen

Laatu on yksi Euroopan strategisista voimavaroista. Kasvavien yhteiskunnallisten odotusten, maailmanlaajuisen kilpailun ja alueellisten haavoittuvuuksin vuoksi Euroopan unionin on pidettävä kiinni kotieläintuotannon huippuosaamista koskevasta tavoitteestaan ja kehitettävä sitä.

EU:n karjankasvatusalan tulevaisuus ei riipu ainoastaan alan kyvystä säilyttää kilpailukykyä ja selviytymiskykyä vaan myös kyvystä **tehdä eurooppalaisesta tuotantomallista näkyvä, uskottava ja taloudellisesti palkitseva**. Tämä kuvastaa kotieläintuotannon mallia, joka ei perustu alhaisimpiin kustannuksiin vaan arvonmuodostukseen hyvien käytäntöjen, laadun, kestävyuden, eettisyyden ja vastuullisuuden kautta.

Huippuosaaminen on ymmärrettävä laajasti, eikä se saa rajoittua kapean erikoisalan tai korkeamman jalostusarvon tuotteisiin. Sen olisi vähitellen oltava tunnusomaista kaikille kotieläintuotannon arvoketjuille ja kaikille tuotantomalleille. Jokaisella karjatilalla olisi oltava mahdollisuus suoriutua parhaalla mahdollisella tavalla ja parantaa toimintaansa jatkuvasti. Julkisessa politiikassa tulisi tunnustaa ja palkita karjatilat näistä ponnisteluista.

Komissio aikoo kehittää **karjankasvatuksen huippuosaamisen kunnianhimoisen kehityspolun kotieläintuotantoa koskevan toimintalinjan avulla**. Tämän keinon avulla unionin pitäisi voida ilmaista selkeämmin, miten eurooppalainen kotieläintuotanto erottuu edukseen sekä sisämarkkinoilla että maailmanlaajuisessa kilpailussa.

Ensisijaisena tavoitteena on parantaa huippuosaamisen tunnustamista ja hyödyntämistä markkinoilla. Maataloustuottajat voivat noudattaa edelleen kunnianhimoisia vaatimuksia vain, jos siitä palkitaan taloudellisesti. Avoimuuden lisääminen koko elintarvikeketjussa on olennaisen tärkeää ja se tarkoittaa myös selkeämpiä tietoja ja merkintöjä. Komissio auttaa kuluttajia tekemään tietoon perustuvia valintoja ja tunnustamaan EU:n kotieläintuotteiden arvon.

Keskeinen tekijä on **unionin alkuperän selkeämpi esiin tuominen**. Komissio aikoo asteittain vahvistaa unionin alkuperän roolia eläintuotteiden markkinoinnissa kaupan pitämistä koskevilla vaatimuksilla ja selvittää mahdollisuutta laajentaa yhteisen markkinajärjestelyn mukaista oikeusperustaa. Ensimmäisenä **tarkastellaan siipikarjanlihaa koskevia sääntöjä**, jotta voidaan parantaa alkuperäviestintää ja ottaa oppia muilta aloilta.

Komissio pyrkii hyödyntämään EU:n kotieläintuotannon korkeampia vaatimuksia ja erityispiirteitä yhteisen markkinajärjestelyn vapaaehtoisten varattujen ilmaisujen avulla. Näin voitaisiin luoda vapaaehtoisuuden pohjalta selkeästi tunnistettava ”**eurooppalainen**

huippuosaaminen”, jota tuetaan lainsäädäntöön perustuvilla määritelmillä ja joka mahdollistaisi määriteltyjen ominaisuuksien uskottavan sekä yhdenmukaisen ilmoittamisen. Komissio arvioi muun muassa vähähiilistä tuotantoa, ympäristöystävällisiä käytäntöjä, paikallisen rehun käyttöä, kasvatusta ja teurastusta sekä eläinten hyvinvointia koskevia tiukkoja vaatimuksia. Näitä vapaaehtoisia varattuja ilmaisuja olisi käytettävä sellaisten kestävyysvaatimusten noudattamisen osoittamiseen, joita kansalliset tai EU:n rahastot edellyttävät rahoituksen saamiseksi, jotta tuottajat pääsevät rahoitusmahdollisuuksien piiriin ilman, että samoja todisteita täytyy esittää useamman kerran (“yhden kerran periaate”)

Komissio aikoo myös pohtia, miten nykyisillä välineillä voidaan paremmin tukea kotieläintuotannon laadun hyödyntämistä, **mukaan luettuna lihan laatu**. Unionin nykyinen ruhojen luokittelujärjestelmä perustuu pääasiassa määrällisiin kriteereihin. Nykyisellä ruhojen luokittelujärjestelmällä varmistetaan tietojen selkeys markkinoilla ja hintojen avoimuus, mutta se ei kuvasta kaikkia kuluttajien ja markkinoiden hyödyntämisen kannalta merkityksellisiä laatuominaisuuksia. Komissio arvioi, voitaisiinko luokittelujärjestelmää kehittää edelleen vapaaehtoisesti sisällyttämällä siihen tiettyjä laadullisia ominaisuuksia, kuten aistinvaraisia tai tuotantomenetelmiin liittyviä ominaisuuksia, ja voitaisiinko niitä tukea vapaaehtoisilla varatuilla ilmaisuilla tuotteiden toisistaan erottamisen, arvomuodostuksen ja laadun tunnustamisen tehostamiseksi.

Toisena painopisteenä komissio lisää eri alueille ominaisten kotieläintuotantojärjestelmien näkyvyyttä. Siinä korostetaan **EU:n maatalouden edistämispolitiikan** avulla laatua, kestävyyttä, korkeita hyvinvointivaatimuksia ja erityisesti häkitöntä tuotantoa ja munantuotantoa, jossa koiraspuolisia untuvikkoja ei teurasteta, sekä EU:n kotieläintuotteiden aluelähtöisyyttä sekä sisä- että ulkomarkkinoilla. Voimakkaampi tuki suunnataan järjestelmiin, jotka liittyvät läheisesti maaseutualueisiin, ja tuella parannetaan lisäarvoa koskevaa viestintää ja vahvistetaan erittäin korkealaatuisten tuotteiden asemointia silloin, kun se on perusteltua.

Markkinatuottojen maksimoimiseksi sidosryhmiä ja jäsenvaltioita kannustetaan tekemään yhteistyötä erityisesti sellaisen **alueellisten tuotemerkkien** luomiseksi, jotka yhdistävät kotieläintuotteet asianomaisen alueen tai rodun historialliseen identiteettiin ja luontaisiin ominaisuuksiin, maatilamatkailussa ja monipuolistamista koskevissa aloitteissa ja yhteisessä maisemanhoidossa luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi ja maisemien hoitamiseksi karjankasvatukseen perustuvissa ekosysteemeissä.

Jotta näitä toimia voidaan tukea laajemmin, **EU:n maatalouden menekinedistämispolitiikkaan voidaan sisällyttää erityinen edistämishjelma**, jossa keskitytään eri alueille ominaisiin kotieläintuotantojärjestelmiin ja nopeutetaan niiden markkinoille pääsyä.

Kolmas painopiste perustuu EU:n nykyiseen laatupolitiikkaan ja erityisesti maantieteellisiin merkintöihin (MM) sekä luonnonmukaiseen tuotantoon. Komissio tukee edelleen näiden keskeisten välineiden käyttöönottoa, edistämistä ja suojaamista. Komissio tarkastelee luonnonmukaista tuotantoa ja vihreää infrastruktuuria koskevia toimintasuunnitelmia vahvistaakseen näitä kehyksiä.

4. PÄÄTELMÄT

Yhä koventuvassa globaalissa taloudessa unionin vastatoimena on tehdä selviytymiskykyä, kilpailukykyä, kestävyyttä, alueellisuutta ja huippuosaamista koskevista tavoitteista toisiaan vahvistavia ja eurooppalainen tapa kasvattaa karjaa.

EU:n kotieläintuotantoa koskevassa strategiassa esitetään yhtenäinen visio karjankasvatusalan tulevaisuudesta. Komissio edistää myönteistä ja tasapainoista narratiivia karjasta ja tunnustaa alan haasteet, kuten ympäristö- ja ilmastojalanjäljen, ja panoksen elintarvikehuoltoon, työllisyyteen, alueelliseen yhteenkuuluvuuteen, biologiseen monimuotoisuuteen ja kulttuuriarvoihin.

Selviytymiskykyä vahvistetaan koordinoituilla toimilla, joilla torjutaan ilmastonmuutosta, vahvistetaan bioturvallisuutta, ratkaistaan yhteiskunnallisia haasteita ja parannetaan markkinoiden ja toimitusketjujen sietokykyä.

Kilpailukykyä parannetaan korjaamalla rahoitusvajetta ja puuttumalla karjan määrän vähenemiseen tietyillä alueilla edistämällä innovointia, digitalisaatiota ja koulutusta sekä varmistamalla reilu kaupankäynti.

Kestävyys saavutetaan pienentämällä ympäristöjalanjälkeä, tukemalla biologista monimuotoisuutta ja edistämällä kiertotalouteen ja eläinten hyvinvointiin perustuvaa tuotantoa, joka pitää maaseudun elinvoimaisena.

Alueellisuudessa huomioidaan Euroopan monimuotoiset maisemat ja paikalliset olosuhteet antamalla uusille tuottajasukupolville mahdollisuuksia ja vahvistamalla alueellisia talouksia.

Yhdessä nämä komission, jäsenvaltioiden ja sidosryhmien koordinoitut toimet luovat vankan **huippuosaamisen** kehyksen, joka tukee karjankasvatusalan elinvoimaa globaalissa kilpailussa.

Komissio seuraa ja raportoi edistymisestä EU:n kotieläintuotantoa koskevan toimintalinjan avulla. Ala voi odottaa kestävää, oikeudenmukaista ja vaurasta tulevaisuutta osallistumalla aktiivisesti näihin strategiaan aloitteisiin.